

Et Par Breve.

Meddelte af **Edgar Collin**, eiter Orig. i Udgiverens Eje.

1. Fra Steffens til Finantsdirectionen.

Underdanigst Promemoria!

Da jeg, i Sommeren 1804, forlod Dannemark, var jeg den kongelige danske Regiering 850 Rdr. skyldig, nemlig 700 Rdr., som et mig allernaadigst forundt, rentefrit Forskud, og 150 Rdr., hvilke vare mig udbetalte som Forskud, for en geognostisk Undersøgelses-Reise, der ved min Anstillelse i Halle blev forhindret. Ved en allernaadigst Resolution var jeg forpligtet til at afbetale denne Summe i bestemte Terminer, halvvaarlig nemlig 50 Rdr. De mangehaande Vanskeligheder og Trængsler, som omgive en ikke formuende Embedsmand ved hans første Indretning, fornemmeligen paa et fremmed Sted, og efterat en kostbar Reise med Familie har medtaget en for ham betydelig Summe, forhindrede mig fra, at opfylde min Forpligtelse i de første Aar. Ieg tilskrev desangaaende, dersom jeg mindes ret, i Martz 1806 min høye Velynder, Hans Exellenz Grev Schimmelmänn, og da, siden den Tid, ingen Anfordringer skeede, saa formodede jeg, at Hans Excellence, efter sin sædvanlige godædige Deeltagelse for mig, havde udvirket en Opsættelse af Udbetalningen. Dengang turde jeg love, inden føye Tid, at afbetale min Giæld til den danske Regiering, thi en anseelig Gage, en skion Virkekreds aabnede mig de bedste Udsigter, og, som den herligste blant alle, ansaae jeg det tilstundende Øieblik, da min stille Daad, mine Tilhørerers Opmærksomhed, Flid og Biefald, og Publicums Dom vilde hæve de Fordomme, hvilke, om end ikke gandske uden min Skyld, afsondrede mig fra Dannemark, og atter kunde aabne mig en hædrende Virkekreds i mit elskede Fødeland.

Min sildigere haarde Skiæbnø er almindelig bekiendt. En grusom Krig forstyrrede min heele Virkekreds, tilintetgjorde alle mine Forhaabninger, udsatte mig og min Familie for den meest truende Fare. Ieg tog min Tilflugt til mit Fødeland, henvendte mig til dets almindelig elskede, af Verden agtede Regent, haabende saaledes at forbedre min Stilling, for saa vidt, som min Troeskab mod den ulykkelige Fyrste, jeg dengang tiente, tillod mig det. Vel vare de Vanskeligheder der havde fiernet mig fra mit Fødeland, endnu ikke hævede. Et pludseligt Stød kunde ikke bevirke, hvad der,

efter min egen Overbeviisning, blot turde være en Følge af flere Aars fortsatte Fliid og Anstrengelse. Imidlertid tillod Hans Kongelige Høyhed Kronprindsen naadigst, endog da jeg sidstegang, efter min Afreise fra Kiøbenhavn havde den Lykke at gjøre ham min underdanigste Opvartning, mig, at indgive et Forslag om den Maade paa hvilken jeg, naar min Stilling i Preussen tillod mig med Ære at forlade dette Land, ønskede at virke til Gavn for mit Fodeland.

Tilsiter Freden blev sluttet. Jeg kunde formode, at den ulykkelige preussiske Regiering, i den piinligste Forlegenhed med tusende brodløse Landsmænd, maatte ønske at en Fremmed frievillig traadde tilbage. Nu var det min Hensigt, at benytte mig af Hans Kongelige Høyheds ædelmodige Tilbud. Da bragte en fremmed Regierings, Historien skiændende Nederdrægtighed den skrækkeligste, meest uventede Ulykke over mit Fodeland. Den haarde Skiæbne, som kort forhen traf mine Bekiendte og Beslægtede i Tydskland, rammede nu Venner og Slægtninge i Dannemark og der var intet Punkt i min Tilværelse, som jo paa det grusomste var saaret. Jeg opholdt mig blandt Venner i mit Fodeland. Mit Hierte blødede. Det Sindelaug, som hædrende har udmærket mine Brødre, slumrede ingensinde hos mig. Jeg tilbød Hans Kongelige Høyhed Kronprindsen mine Kræfter og mit Liv under enhver Betingelse. Himme-len er mit Vidne, at jeg vilde have skattet [mig] saare lykkelig, dersom dette Tilbud var bleven antaget. Det var naturligt, at det ikke skeete. Andre Kundskaber, andre Kræfter end dem, man kunde tiltroe mig, udfordredes, til at forsvare Staten.

Dog — hvad bliver tilovers for mig. |En uhyre Forvirring hersker i Tydskland. Hundrede brodløse Lærde vanke uden Haab omkring, de faa Steder, paa hvilke endnu en uvis Roelighed har nedladt sig, ere overfyldte med Lærde. Hvad tør jeg, er jeg end ikke ganske ubekiendt i den tyske Literatur, en Fremmed, uden Forbindelser, ukiendt af de Mægtige, under slige Omstændigheder haabe? Og nu mit Fodeland! Skal jeg, til en Tid, da hver brav dansk Mand, glemmende egne Sorger, opofrer sit Fodeland alt, viiser en Iver, en Hengivenhed, som midt i Dannemarks Ulykke hæver den over alle Europas Nationer, skal jeg, *oplært* i Fredens Kunster, fremkomme med Forslag, som fordre Fredens roeligste Dage, og fordre mig selv unyttigen ernæret, paa en Tid, da jeg ønskede mig de største Riigdomme, for at kunde tilbyde mit Fødeland dem? Med den smerteligste Følelse nødsages jeg derfor til at

frembringe den underdanige Bøn for Finanzcollegiets høye Direction, at Høysamme vilde udvirke, at Hans Mayestæt allernaadigst vilde skienke mig hiine 800 Rdr., hvilke jeg, under mine nærværende Omstændigheder ingenlunde er i Stand til at betale.

Skulde lykkelige Begivenheder forbedre min Stilling, saa vil jeg være den første, som iiler at afbetale en Giæld, jeg under alle Omstændigheder, men fornemmelig nu, saa ugierne er i; skulde, som Gud give, Fredens lykkelige Dage vende tilbage til mit Fødeland, saa haaber jeg endnu, forsikret om Hans Kongelige Høyheds uskateerlige Naade, at vinde en gavnende og hædrende Virkekreds der, og skulde, hvad jeg vilde ansee for en stor Lykke, ogsaa medens Krigen varer, Hans Kongelige Høyhed finde mig duelig til hvilkensomhelst Tieneste, saa vilde jeg, med den inderligste Glæde ofre mit Fødeland og dets tilbødte Første mit Liv og mine Kræfter.

Ieg anbefaler mig den høye Directions Bevaagenhed.

Underdanig

Krepelsdorf ved Lübeck

H. *Steffens.*

d. 5. Martz 1808.

Til

Finantsdirectionen.

2. Fra Chr. H. Pram til Etatsraad Collin.

Saare høit hædrede Ven.

Mundtligen har jeg, sandeligen af oprigtigen takfulde Hierte, takket Dem for den saare vigtige Tieneste, De beviiste mig, ved at skaffe mig det Laan af et Aars Pension, som jeg forhen saa indstændigen forgiæves havde ansøgt. — Ieg betaler dermed den større og meest trykkende Deel af den Giæld, de henrundne Aar paadrog mig. Ieg forstyrres ikke længer i de Arbeider, til hvilke jeg saa inderligen ønsker at anvende Resten af mit Liv, ved de ideligen gienkommende kummerfulde Nag over ej at kunne opfylde det, jeg skyldte dem, som stode mig bi, Venner, som selv maaskee savnede det, de betroede mig med en Tillid, som de erfore skuffet; ej ved Angsten for, om jeg døer førend min elendige Kone, at efterlade hende Creditorers maaskee allerede udtømte Medlidenhed. — De modtage nu, *skriftligen*, denne min Taknemmeligheds Bevidnelse.

Efterat have været, jeg erkiender det, en, i mange, i de vigtigste Henseender, sand Lykkens Yndling, saae jeg denne troløse Gudinde, i mit 60de Aar, med eet saa aldeles vende mig Ryggen.

Som *Literat*, skiondt ved min Stilling indskrænket til at behandle videnskabelig Syssel som blot Bisag, havde jeg den Lykke, i næsten 40 Aar, at vinde om ikke støyende, end mindre udeelt Bifald, dog umiskienkelige Tegn paa megen Agtelse, ved Arbejder i meget forskiellige Literaturens Fag. Ieg blev i literar Conflict fem Gange Præmievinder; de to Gange, da Dysten var meget alvorlig (Opgaverne om Dragten — og om Høyskole i Norge) i Kappen med et stort Antal meget betydelige Medkiæmpere, Mænd som A. Hennings, Eggers o. fl. — Ej alene indenlandske og fremmede liter. Dommere udbasunede min Roes, uden nogensinde at behandle mig uærbødigen, end ej da engang en Mand bedømte mig, med hvilken jeg var geraaden i den eeneste offentlige Fejde, jeg har havt at udkiæmpe; — men jeg vandt og bevarede uafbrudt samtlige vore Ypperstes Bevaagenhed, hvorom Suhm og Luxdorf have efterladt uforgiængelige Vidnesbyrd.

Som *Embedsmand* havde jeg den Lykke, i at jeg gik min Vej frem, uden nogensinde at foretrækkes noget Menneske — selv dragende for mig mange — derfor og selv skridende meget langsomt frem — at erfare mig agtet med Tillid af Foresatte, med Venskab af Sidemænd. — Som Secretaire ved Postpensions-Kassen i 23 (som fungerende dog kun i 18) Aar, med den Indflydelse, som efter Organisationens saa naturligen maatte gives den med Sagerne bekienkede, ei uduelig eller uværdig anseete, Secretaire, havde jeg den Lykke, at see den Fond, ved hvis Administration jeg — med saare saare megen Anvendelse af Tid, Flid og Besvær — arbeidede, at voxte fra 0 til mere end en Million Rdl. C. medens den udredede over dobbelt det forrige Annuum. — Som Medlem af Oecon. Collegio havde jeg den Lykke, at vort af dette Collegio administrerede Manufacturvæsen i den Periode, da jeg havde Deel i Administrationen, gjorde større Fremskridt end forhen nogensinde.

Efter saadanne 35 Aars Embedstid og Embedsførelse faar jeg 1816 uventet Afsked, og det just saa, som om jeg, om ej greben i Forbrydelse, dog havde paadraget mig en, Evidencen nærpaa-grændsende, Mistanke om Udaad. — Af samtlige Colleger er jeg *den eeneste brugbare Mand*, som ved en Organisations-Forandring sættes ud af Virksomhed, *altsaa som uværdig*, skiondt som var det Medlidenhed, med beholden Gehalt. — Og nu, i saadanne Kaar, som den Embedsmands maae være, der, skiondt spillende en i Henseende til Depensen neppe for hans Stilling passende Rolle, beladt med en Giæld, som med lidt mere end et Aars Gehalt

kan betaales, ansøger om et Laan af dette Beløb, paa hvadsomhelst Vilkaar, derpaa at faae Afslag — og da forgiæves at maatte forsøge en Udvej, som man vel, med Trækken paa Skuldrene maa have anseet for den Fortvivledes, men maaskee just derfor ej holdt det værdt saa meget at undersøge, at man derpaa vilde indlade sig — tilstaae mig, værdigste Ven, at det var for den Olding, der havdre vandret en — paa Formuøvesønet nær — hidtil saa lykkelig og hæderlig Bane, paa een Gang i sit 60de Aar, at være *dybt falden*.

I Sandhed jeg behøvede dog ikke megen Besindelse, for at komme efter, at, naar jeg kun kunde faae mit Pengevæsen retableret, var dog Faldet, skøndt unægteligt og dybt, saa langt fra knusende, at jeg heller havde Aarsag til dermed at lykønske mig, end til at klage.

Ved Deres gode Forsorg seer jeg [mig] nu ej alene i Henseende til hin Punct hiulpen, men paa saadan Maade hiulpen, som jeg aldrig havde ventet, aldrig vovet at yttre Ønske om, og saa — at jeg vover at antage, at den mig saaledes beviiste — *af Dem mig bevirkede Naade er en Frikiendelse fra den Dom, min Afsættelse syntes at forkynde*. — Jeg haaber nu og, — helst dersom den til vort Pengevæsens Gjenoprettelse lagte Plan faaer Fremgang — højt efter faae Aars lidt knebne Indskrænkning en for Sorg-fordkomme befriet Alderdom imøde, i hvilken jeg skal kunne, og vil, anvende min Rest af Kraft — (den jeg, Gud skee Lov! hidtil føler usvækket) — til at fuldende det ej lidet, jeg i mit foregaaende Liv har maattet lade hengaae ufuldendt.

At jeg saaledes, med gjenoprettet Mod kan igien begynde at leve og virke — denne Lykke — derved alt hvad der staaer mig tilbage at nyde af Lykke i Livet — i det mindste den Udsigt dertil, som jeg nu nyder, og Befrielsen fra den modsatte mørke, dødende, Udsigt — modtag sædle høythædrede Ven, et erkjendeligt Hiertes Bevidnelse, at det erkjender i Dem Manden, hvilken det skylder dette Alt; og forsmaa ej derfor dette Hiertes oprigtige Tak.

Kjøbenhavn d. 7 Febr. 1817.

Pram.

Til Høyvelbaarne

Hr. Etatsraad Collin Ridder af Dannebrog
Deputeret for Financerne.